

УДК 378.147.091.32:664(072)

Гончарук Н. – ст. гр.48

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ УЧНІВ ПТНЗ КУЛІНАРНОГО ПРОФІЛЮ

Науковий керівник: к.п.н., доц. Дубова Н.В.

Honcharuk N

Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

PECULIARITIES OF THE ORGANIZATION OF INDEPENDENT OUT- OF-CLASS WORK OF PUPILS OF A VOCATIONAL SCHOOL OF CULINARY PROFILE

Supervisor: Ph.D., associate professor Dubova N.V.

Ключові слова: позааудиторна робота, самостійна робота.

Keywords: extracurricular work, independent study.

Важливе значення в освітньому процесі професійно-технічних закладів займає організація позааудиторних занять з учнями, яка урізноманітнюється різними формами їх проведення. З ряду об'єктивних і суб'єктивних обставин значення позааудиторних занять, на жаль, недооцінюється. Разом з тим, правильно організована позааудиторна робота учнів є засобом активізації інтелектуальної діяльності, розвитку творчих здібностей, формування творчих умінь. Особливість позааудиторної роботи учнів професійно-технічного освітнього закладу зумовлюється специфікою майбутньої професійної діяльності, що передбачає оволодіння не тільки спеціальними знаннями й уміннями зі свого фаху, а й фаховою компетентністю, що передбачає особистісний розвиток особистості. Дослідженню ролі позааудиторної роботи та її значення в освітньому процесі присвячені наукові роботи М. Донченко, О. Дубасенюк, Л. Кондрашова, З. Курлянд, Л. Онучак, В. Петровича, С. Савіної, І. Соколова О. Язвінської та багатьох інших учених.

Загалом, в умовах нинішньої системи навчання, організація самостійної позааудиторної роботи учнів є важливою формою навчання, оскільки вона розвиває навички самостійної науково-інформаційної роботи, підвищує наукову й творчу активність учнів, залучає їх до поглибленого вивчення досягнень передової науки та використання цих досягнень у фаховій діяльності. Самостійна позааудиторна робота формує в учнів уміння володіти прийомами аналізу, синтезу, узагальнення, порівняння; розвиває гнучкість мислення; відкриває можливості для розвитку позитивних мотивів учіння в процесі формування особистості висококваліфікованого спеціаліста, сприяючи розвитку його професійної конкурентоспроможності на ринку праці.

Варто відзначити, що чітко організована позааудиторна робота є одним з визначальних чинників підвищення ефективності теоретичної і практичної підготовки фахівців харчової галузі до майбутньої професійної діяльності. Перед педагогом професійної школи постає завдання не лише дати учням знання, сформувати вміння і розвинути навички, але й виробити у них постійну звичку самостійно працювати над додатковою літературою зі спеціальності, знаходитись у постійному пошуку нових

ідей, а також зуміти забезпечити перенесення цієї звички у свою майбутню виробничу діяльність.

Учні професійно-технічних освітніх закладів мають значне навантаження, тому позааудиторній самостійній роботі необхідно надавати творчий характер, урізноманітнювати форми і види її організації, поєднувати теорію з реальним життям, що суттєво збільшує зацікавленість учнів, їхнє задоволення від виконання такої роботи. Адже самостійна робота – важливий фактор формування учня як свідомого громадянина, майбутнього фахівця, який працюватиме в нових ринкових умовах.

Якщо учень у змозі зрозуміти та засвоїти будь-яку інформацію, навіть коли вона стосується тих предметів, які вивчаються пізніше, то це значною мірою викликатиме зацікавленість до самоосвіти та підвищить ефективність освітнього процесу. Учень чітко усвідомить, що процес оволодіння знаннями самостійно є складовою професійної підготовки до майбутньої спеціальності, відповідно всі види освітньої діяльності стануть для нього засобом здобуття цінної інформації з фаху.

Самостійна робота учнів професійно-технічних освітніх закладів формує самостійність, вимагає самоосвіти, підвищує активність та інтерес до навчання. Це складний комплекс взаємодій педагога й учнів в освітньому процесі, який здійснюється без прямої допомоги педагога, але під чітким його контролем.

Необхідність організації самостійної роботи обумовлена зрослими вимогами до рівня загальнокультурної і професійної підготовки випускників професійно-технічних освітніх закладів, підготовкою майбутніх фахівців до професійного, компетентного входження в ринок праці з міцно сформованими потребами у постійній професійній самоосвіті та саморозвитку.

Навички і вміння організації самостійної роботи учнів формуються не самі по собі, а в результаті спеціально організованих дій, що органічно включаються в освітній процес. Педагог професійної школи повинен бути готовим до організації самостійної роботи учнів. Тому, в організації самостійної роботи учнів необхідно враховувати самостійність мислення, самостійність характеру, поведінки особистості, самостійність мотивів до діяльності; самостійність у практичній діяльності. Самостійність учнів професійно-технічних освітніх закладів у навчанні пов'язана з організаційними формами самостійної роботи. Самостійна робота організується педагогом на основі формування і активізації усвідомлених учнями прийомів і методів самоуправління. Діяльність педагога професійної школи передбачає надання кожному учневі структурованої, цілеспрямованої і мотивованої інформації про понятійно-методологічний зміст, засоби використання знань з дисципліни, також як керування педагогом навчально-пізнавальною діяльністю учнів щодо отримання знань і навичок відповідно до поставлених цілей [1]. Професійна підготовка має бути спрямована на формування здатності до самостійної діяльності. Ця робота повинна носити систематичний, а не епізодичний характер. Процес навчання доцільно організовувати так, щоб самостійна діяльність учнів професійно-технічних освітніх закладів реалізувалася на всіх етапах: під час аудиторних занять, у позааудиторний час, коли учень здійснює науково-дослідницьку роботу, виконує домашні завдання, працює над контрольними та курсовими роботами, тощо.

Отже, організацію самостійної позааудиторної роботи учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти варто розглядати як цілеспрямовану діяльність педагога професійної школи з використанням всієї сукупності методів, прийомів, форм, засобів навчання, що дозволяє організувати самостійну роботу учнів та актуалізувати їх творчу активність, логічне мислення, самостійність, враховуючи їх індивідуально-психологічні особливості.

1. Онучак Л.В. Форми самостійної позааудиторної роботи студентів // Мова і культура: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – К.: Ін-т міжнар. відносин Київського нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. – 2001. – Вип. 2. – Т. 2. – С. 325-328.